

מסורת הש"ס

(א) לקמן סג: (ב) כדמיוס כת.
תמורה ו: (ג) [גיטין ל: תמורה ג: (ד) א ויקרא טז, (ד) ג"א אומר,

הגהות הגר"א

[א] גמ' (לא דלקדים כי עד שבפנים קמני מא"מ (ועי' בת"י):

מוסף רש"י

מת אחד מהן. משעירי יו"כ. מביא חבירו. מן השוק. שלא בהגדלה. ויקר זה הנוטר אם של שט הוא, ולכן בעלי חיים נדחין, אפי"ג דלפני בן גילו ונדחה זה חור ונדחה ואין דימוי אלל בעלי חיים (כדמיוס כת.).

תוס' ישנים

מביא חבירו עמו שפ"א בהגדלה דבריו ר' שמעון. ואמ' א"כ אמאי קאמר לעיל תני מזה להניח לוקמה כ"י שמעון. י"ל דלמאי לא ידע למילתא דרי שמעון. ועוד דמח' ליה לאקומיה אליבא דטלי' עמלא שפ"ן וז' (ומח' אלף) (ספרא דנחמן) דרי שמעון לא ידע אי רבנן הגדלה קאמרי או הנחה קאמרי. ריב"א. ספרי בחגות דשעיר בפנים חוקה כתיב ביה. דלע"ג דחוקה לא נתיבא אלף כנגדי לכן הנעשים בפנים ל"י יהודה, מ"מ סדר עבודת של פנים כתיב חוקה ואין להסתיק בעבודת ח"ב. ומדסדרא דא מעכבא. הגר"א גמ' דא. ואפי"ג דלמירין לקמן פ' הויולא לו [א, ב], אל דלם הקדים מעשה לחביו ל"י יהודה (זה מנשה) (מה שגשג) עשוי דברנים הנעשים כנגדי לכן כגון מתנות שנהיכל ואפי"ג (שפ"ן) [ספרי] מעשבות ואפילו שרים אמרינן להלן א. ב. ג. ח. ט. כ. כהן כפר אם קרע שבעבדין קרע עמנו מעשרי דוולה מכפר. אלף אין סדרון מעבד דלא כמי ביה חוקה. אלף הכה כיון דמתנות דבר הם בפנים ובמני דבר חוקה והגדלה (יהא) גס היה לזר פנים, אם היא חסונה לעבד והיא היה הפדר מעבד אלף והיא (מדסדר) (מדסדר) אלף מעבד כ"י. הגר"א גמ' דא מעכבא. ואמ' הכי מוכח מהאי מירוא דהגדלה לא מעכבא (למח' דלמירין) דנעבד מתנות מקמי הנהך. י"ל דאין גריות להפסיק בין הגדלה להנחה. כ"י וכן. דאקדים מתנות דבר במובח ספרי מתנות שפיר בודכ"י. ואמ' אמאי לא תני גמי פרי אין מעבד את השעיר בני האי גוונא כגון דלקדים מתנות שעיר כהניל מקמי מתנות דבר כהניל דמרוויחו דברים הנעשים כנגדי לכן כחוק ניטרו ואין חוקה מעבד. י"ל דעדיפא

אלא לך לישנא דאמרת. אליבא דרבי יהודה פליגי ואמר רבי ינאי מעכבא וכל שכן לרבי נחמיה הא מני לא רבי יהודה ולא רבי נחמיה: **סני מלוה להניח.** ואם לא הניח כשר (ט) וזהא כולי עלמא מודו דנתיניה לא תנא זה קרא אלא חדא זימנא הוא דכתיב ונתן אהרן וגו' אבל צעליה תנא זה קרא דכתיב ו הקריב אהרן את השעיר אשר עלה עליו וגו' וכתיב והשעיר אשר עלה (א) ו לפסודות. על שער המשחלה דכתיב והמודה עליו וגו': **אילימא לא הניח.** צהוה הוא דקאמר רבי שמעון כשר אבל עלייתו ממוך קלפי אית ליה לרבי שמעון דמעכבא: **והפניא מס אחד מהן.** לאחר הגדלה דאי אפשר עוד להגדיל אלא אם כן יציא שנים אחרים וילך אחד לאיצוד כדאמר' צפ' שני שעירי (לקמן דף סג.): **מציא.** אחד מן השוק וחתם זה שמת ויהא כפירו של זה העמוד (י) וידע צריך להגדיל: **רבי שמעון לא ידע נו'.** לעולם לא הגדיל דקאמר תנא קמא כשר לא הניח הוא ודקשיא לך הכי קאמר ר"ש עלה לא הגדיל כשר אי הגדלה זו היינו הנחה משמע דאי לא העלה פסול לרבי שמעון לא תקשי דלא הגדיל דקאמר ר' שמעון לא הגדיל ממש קאמר ולא הוה ידע דלא הגדיל דקאמר ת"ק אהנחה הוא דקאי והכי קאמר להו ר' שמעון לרבנן אי לא הגדיל כשר דקאמריתו היינו צעליה דהוא הגדלה ממש פליגנא עלייהו כחדא בלא התודה: **ואי הגדלה דקאמריתו היינו הנחה.** אלל עלייה לדידכו מעכבא פליגנא בתרתי לדידי הגדלה לא מעכבא כלל והודיו מעבד ולקמן מפרש טעמא דמרווייהו בידיו: **פר מעבד אס השעיר.** אם הקדים אחת מן העבודות של שער המאחזרות לשל פר ושפאה קודם לפר הפך שהוא ראוי ליקדם לה מעכבא ופוסלה ואינה עולה לו וצריך לחזור ולעשותה לאחר הפר (ט) וסדר עבודותיהן כך היא

בפרשה בתחילה מתודה על הפר וידיו ראשון ואח"כ מגדיל על השעיר ואחר כך מתודה על הפר וידיו שני ושחטו ומכניס כף ומחתה ונותן את הקטורת על האש וגומר ונותן מדס הפר על הכפורת ואחר כך שוחט את השעיר ונותן ממנו על הכפורת ואחר כך נותן מדס הפר על הפירות ואחר כך מדס השעיר ואחר כך מערב דמים ונותן על מזבח הפנימי: **אלל השעיר אינו מעבד אס הפר.** אם הקדים עבודה הפר והוא מן המאחזרות לשל שער ועשאה לפני שעיר אין השעיר שהיה ראוי ליקדם לה פוסלה: **נחתום שבפנים.** קאמרי וסדר הפר מעכב את השעיר: **אי אקדמיה לשעיר.** על צין הדסים מקמי פר לא עשה כלום: **אלא שעיר אינו מעבד אס הפר מאי ניסו.** אחה עבודה מנינו צשעיר הקודמת לשל פר במתנות פנים דנימא עלה שאס שניה להקדים את של פר לפנייה אין השעיר הראוי ליקדם לה פוסלה: **כהיכל על הפירות:** חוקה **כתיבא צהו.** דהא אפילו רבי יהודה מודה דלדברים הנעשין בפנים כתיב חוקה והרי שניה זה בעבודות פנים שהרי הקדים לה את של חוקה שהיא מאחזרת לה: **אלא לאו דאקדים מסגות דפר בפנים מקמי הגדלה.** דשעיר דעל כרחק איך מואל עבודות שעיר קודם מתנות דפר בפנים אלל זו וקתני דלא מעכבא: **ומדסדרא לא מעכבא** דאמר הגדלה לא מעכבא וקשיא למאן דאמר אפילו לרבי יהודה מעכבא וכל שכן לרבי נחמיה הא מני: **דאקדים מסגות דפר.** על מזבח הפנימי דכתיב (ויקרא טו) ולקח מדס הפר ומדס השעיר וגו' והיה לו לאחריו עד גמר מתנות הפירות: **ונהי דבסדרא לא מעכבא.** הגדלה דהא לרבי יהודה לא כתיבה חוקה אלדברים הנעשים בחוק הגדלה מיהא כי עקר לה לגמרי מעכבא (ו) דתנא זה קרא כדאמרן: **ואודו לטעמיהו.** אפלוגמא דלא התודה

טרף בקלפי פרק רביעי יומא

מ.

הגהות הב"ח

(א) גמ' היינו הנחה פליגנא עלייהו בתרתי ואודו לטעמיהו דתניא יעמד חי וכו' ובז' בכפרות דברים הפתוח מדבר ת"ש פר מעכב את השעיר ושעיר וכו' הגדלה מיהא מעכבא ת"ש שאלו תלמידיו כי נל"ל: (ב) רש"י ד"ה מני מזה חי וכו' ובז' כשר דבהא כ"ע מודו כי: (ג) באיד' והשעיר אשר עלה ולא תנא ביה קרא אלא לעכב הס"ד: (ד) ד"ה מציא כי של זה העמוד אלמא אין צריך: (ה) ד"ה כפר מעכב כי וצריך לחזור ולעשותה לאחר הפר אבל השעיר אינו מעכב את הפר אם הקדים וכו' שהיה ראוי לקדם לה פוסלה וסדר עבודותיהן כך היא בפסוק וכו' ואחר כך מערב הדמים ונותן על מזבח הפנימי הס"ד: ומי"ד בנחתום שבפנים הוא דקאמרין דסדר: (ו) ד"ה ונהי דבסדרא כי לגמרי מעכבא כיוון דתנא זה קרא:

רבינו חננאל

והא ר' ינאי דאמר דברי הכל עליית גורל מעכבת, הא מתניתא [במאן] מוקים לה. אדאמי לא תימא מצוה להגדיל דמשמע עליית גורל מתוך קלפי אלא אימא מצוה להניח ואם לא הניח כשר. ת"ש מצוה להגדיל ולהתודות לא הגדיל ולא התודה כשר. [רש"א לא הגדיל כשר] לא התודה פסול. האי דקתני ר' שמעון לא הגדיל מהו, אם תאמר לא תני הוא כמו שהעמדת הברייתא האחרת, מכלל דר' שמעון הנחה בעי הגדלה בעי. והתניא בהדיא פס אחד מהן מביא חבירו שלא בהגדלה דברי ר' שמעון. ודחי ר' ינאי הנחה, לעולם הגדלה זו תנא, ור' שמעון לא ידע האי הגדלה דתנו רבנן מאי היא, והכי קאמר להו האי דקאמריתו מצוה להגדיל תנחא (זו) היא וזו היא מצוה, אבל עליית הגורל מעכבת, פליגנא עלייהו בתרתי שהגדלה אינה מעכבת ואם לא התודה פסול. ואי הגדלה עליית גורל אפלוגמא שיהא מצוה, בהא מודינא לכו דהגדלה אפי"ג דאינה מעכבת מצוה אפלוגמא, איתא, מעכבא עלייהו בהתודות שאם לא התודה פסול. ת"ש פר מעכב את השעיר ושעיר אינו מעכב את הפר כי, סדר עבודת יום הכפורים, מתודה בפרו ומגדיל ונותן הגדולות על השעירים, ומתודה שמה בעדו ובעד ביתו בפרו. ושוחטו ונותן הדם למי שממרוס בו, וחותה בחלים, וחופר הקטורת ובכניס ומקטרי, וחורר וליקח דם הפר ממי שממרוס בו ומכניס ומוה על הכפורת ולפני הכפורת. וירצא ושוחט על

תני מצוה להניח. ה"נ הוה מני לשנויי הא מני רבי שמעון היא דאמר הגדלה לא מעכבא ואח"כ מנאמי צרייתא זו שנויה בתוספתא [פ"ג] וסמון לה שנויה פלוגמא דבסמון דרבי יהודה ורבי שמעון יעמד חי וכו' ומסיק דברי רבי יהודה ורבי שמעון אומר וכו' ומדסיפא ר"ש רישא לאו רבי שמעון: **הא דקאמר תני מצוה להניח.** אינו מניח הצרייתא אלא פרושי קא מפרש מאי לא הגדיל לא הניח הגורל: **רבי שמעון לא ידע.** ואם תאמר ליתא דשפיר ידע ולא הגדיל דרבי שמעון היינו עלה כי הכי דמפרשי נמי השתא ללא הגדיל דידיה עלה אפי"ג דלא הגדיל דרבנן מספקא ליה אי הוה הניח או עלה וי"ל אי רבי שמעון פשיטא ליה דלא הגדיל דרבנן היינו לא הניח אפי"כ הוה ליה למימר איחיו לא עלה הגורל אלל השתא נימא משום דמספקא לה דילמא רבנן אמרי לא עלה וקרו ליה לא הגדיל נקט גמי לא הגדיל:

ואודו לטעמיהו דתניא יעמד חי בו'. פרכ"י דלודיו קאי ואמר שיש לגרוס אותו לעיל קודם ת"ש פר מעכב את השעיר ול"נ כגירסת הספרים וקאי אהגדלה ומשום דקאמר אי צעית אימא ר"ש דאמר הגדלה לא מעכבא ואי צעית אימא רבי יהודה נהי דבסידרא לא מעכבא הגדלה מעכבא היכא דלא עלה הגורל כלל כו' ואודו לטעמיהו דכי הכי דפליגי ר' יהודה ארבי שמעון היכא דלא עלה הגורל מעולם הכא גמי פליגי היכא דעלה הגורל ומת המשתחל קודם מתן דמים דשעיר הפנימי דסבירא ליה לרבי יהודה ישפך הדם ויציא שנים אחרים ויגדיל עליהם בתחילה דמניא יעמד חי עד מתי יהא זקוק לחיות עד מתן דמים של חבירו ולכפר עליו דקרא הו פירוש עד שיכפרו בחבירו ור' שמעון סבר אין צריך ולכפר עליו אשעיר המשתחל קאי וה"ק והשעיר אשר עלה עליו

הגורל לעזאזל יעמד חי עד שיכפר עליו בידיו ואם מן קודם וידיו מציא אחר בלא הגדלה ואם מת אחר וידיו אין צריך להציא אחר אף ע"פ שלא שילחו עדיין דשילוח אינו מעכב ואם מת המשתחל קודם וידיו וקודם זריקת דמי חבירו זרק הדם של חבירו ומציא שעיר אחר בלא הגדלה ומתודה עליו ולא יגריל אפילו למאזר דאין הגדלה אלל צנשים דכתיב על שני השעירים ואם היה מציא שנים היה צריך לפשוך הדם או לאחד את השני (י) (עמו) שעלה עליו הגורל לשם וכמו שפירש' דלרבי יהודה נשמת המשתחל צריך להציא שנים אחרים ולהגדיל עליהם בתחילה היה תנן לקמן בפרק שני שעירי (ד' סג.) ומסיים עלה והשני ירעה עד שיסתאך רבי יהודה אומר תמות ועוד אפי"כ יהודה מת המשתחל ישפך הדם ובת"כ גמי איכא צהדיא מת אחד מהם משהגדיל יציא שנים אחרים ויגריל דברי רבי יהודה ומהאי קרא נפקא לן לרבי יהודה דמיד בתר פלוגמא דרבי יהודה ורבי שמעון גרסינן התם לשלח אותו שאס נשפך הדם ימות המשתחל מת המשתחל ישפך הדם והאי מילתא אתאן לרבי יהודה דרבי שמעון סבירא ליה מת אחד מהן מציא חבירו בלא

הגדלה **הגרלה גמי לא מעכבא.** אפילו עקר לה לגמרי. אלמא איכא למאן דאמר הגדלה לא מעכבא וקשיא למאן דאמר אפילו לרבי יהודה מעכבא וכל שכן לרבי נחמיה הא מני: **דאקדים מסגות דפר.** על מזבח הפנימי דכתיב (ויקרא טו) ולקח מדס הפר ומדס השעיר וגו' והיה לו לאחריו עד גמר מתנות הפירות: **ונהי דבסדרא לא מעכבא.** הגדלה דהא לרבי יהודה לא כתיבה חוקה אלדברים הנעשים בחוק הגדלה מיהא כי עקר לה לגמרי מעכבא (ו) דתנא זה קרא כדאמרן: **ואודו לטעמיהו.** אפלוגמא דלא התודה

יעמד

השעיר ומכניס דם השעיר ומוזה כאשר הזה מדר הוא ונוטל דם הפר ומוזה ממנו אתה למחלה (ו) פנימים בהיכל על פני הפירות. וירצא ונותנו למי שממרוס בו ונוטל דם השעיר ומוזה ממנו כאשר הזה מדר הפר. וירצא ומערה דם הפר לתוך דם השעיר ומוזה על המזבח. פיר' במתנות שבפנים [בהזאות שמהו בפנים]. בשלמא פר מעבד לשעיר, שאם הקדים הזאת השעיר להזאת הפר לא עשה כלום משום דמתנות שבפנים הן, ולדברי הכל מתנות שבפנים מעכב. אלא שעיר אינו מעכב לפי מאי ניהו, שאם הקדים הזאות של פר בהיכל קודם הזאות השעיר לפני ולפנים, חוקה כתיבה ובעינן הדברים ככתבן. אלא דאי אקדים מתנות של פר בפנים קודם שיגריל בשעיר מה שעשה עשירי, ומדסידינן [לא מעכבא] ההגדלה אינה מעכבת, מכלל שאינה עבודה ואפי"פ שלא יגריל כלל כשר. קשיא לר' ינאי. ודחי ואמר הא ר' יהודה היא, ובכחן שהקדים לא הפר במובח קודם מתנות של שעיר בהיכל, וכיון דעבודת חזון מקדש הקדשים היא, אפי"ג שהיה כבדני לכן ל"י יהודה לא מעכבא. ואקשינן מה מתנות שבפנים קתני. ופריק אלל הגדלה היא, והא מני ר"ש [דוק] קסבר הגדלה אינה מעכבת כלל. כי ל"י שמעון הגדלה לא מעכבא כלל, אבל ה"ל חזונה כסידור לא מעכבא. לומר, ההגדלה אינה מעכבת שחיטת הפר אלא אם שחט מה שעשה עשירי ויגריל, ולעולם בעי הגדלה על שני השעירים. ואודו לטעמיהו דתניא

^[א] ר"ל כי להאביעות אימא עמדה סמויא כי ל"ש וכו'.
[ב] [מג"ל וזמין.